

associació de dones periodistes

febrer 2001 núm. 1

dones

Les enginyeres
construeixen
el futur

La globalització
i el gènere

Plans de pensions

Un somriure t'ha costat una fortuna

Per una vegada, pensa en tu

Sempre pensant en els teus fills, en els teus pares, en la feina... No comença a ser hora que també pensis en tu? A "la Caixa" t'oferim els plans de pensions PlanCaixa Futur, amb els quals, a més d'obtenir fins a un 48%* d'estalvi fiscal en la pròxima declaració de la renda, "la Caixa" et garanteix**, per escrit, la teva aportació inicial més el 20% al cap de 5 anys. Vine a "la Caixa" i obre un PlanCaixa Futur. Tens temps fins al 28 de desembre. A més, et regalarem la "Guia de plans de pensions".

*Segons la legislació vigent el novembre de 2000 i els requisits exigits per la llei. A Navarra, l'estalvi fiscal és del 15% al 47%. **En la signatura del contracte de PlanCaixa Futur, s'adjuntarà una carta de compromís de "la Caixa" que garanteix la revaloració del 120% de l'aportació que s'hagi fet, amb els requisits i en les condicions que s'indiquen a la carta. A les quantitats que s'abonin en virtut d'aquest compromís de revaloració, se'ls aplicarà la normativa fiscal vigent en les dates d'execució del compromís. Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, entitat dipositària dels plans de pensions "PlanCaixa". VidaCaixa, SA d'Assegurances i Reassegurances, entitat gestora dels plans de pensions "PlanCaixa".

4-11 quan totes les dones**"Les enginyeres construeixen el futur"**

Per Julia López i Elvira Altés

Fotos Pilar Aymerich i Julia López

12-13 reflexions des del 21**"El punt de vista de gènere en la globalització"**Per Mª Jesús Izquierdo

Il·lustració Eva Armisen

14-15 així ens veuen, així ens va**"Som al segle XXI o a l'Edat Mitjana?"**

Per Joana Gallego

"El Periódico s'ajusta el gènere a mida"Per Mª Eugènia Melús**"L'Observatori de Gènere a Internet"**

Per Elena Tarifa

Còmic **"Fina Isegura Periodista d'altura"**

De Joana Gallego i Aina Albi

16-17 dones que remenen les cireres**Entrevista amb Núria Carrera**, tinenta

d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Per Elvira Altés

Fotos Pilar Aymerich

20-21 l'administració administrada**Informacions sobre polítiques de gènere**

Coordinada per Marta Corcoy

22 el tal·lós d'Aquil·les**"D'úters caiguts i altres vagues"**

Per Montserrat Carreras

La Gata Lina

Per Gemma Sales

23 elles també hi eren**"El segle XX: La irrupció de les dones en l'àmbit públic"**

Cronologia a càrrec de Meritxell Benedí

Altres seccions com:

L'Estenedor d'idees Informacions diverses**Sofregit Cultural** Creació artística i intel·lectual

Una altra revista?

Quina dèria, aquestes periodistes, per omplir papers! pot pensar qualsevol que es topi amb aquesta publicació, com si no n'hi haguessin prou, pobres arbres!

Sí, ho reconeixem, tenim delit pels papers impresos, ens morim per les revistes i per tot allò que ens permeti posar negre sobre blanc quatre idees i alguns apunts de la realitat que ens envolta.

Però, un cop reconegut el pecat, deixeu-nos dir en la nostra defensa que és ben lògic que les dones periodistes publiquem una revista. És el nostre ofici i, a més, creiem que el punt de vista de les dones encara és minoritari, gairebé invisible, en el conjunt dels mitjans de comunicació. Aquesta revista que us ha caigut a les mans (esperem que no us caigui de les mans) sembla senzilla i humil, però no us enganyeu, és molt ambiciosa. Pretén, ni més ni menys, que aportar informació sobre el món professional i laboral de les dones i sobre les polítiques de gènere que arbitren les administracions per tal de pal·liar la situació de discriminació inicial de la que partim el col·lectiu femení. Informació, però també reflexió sobre aquelles qüestions que, com a persones, ens afecten en aquesta vertiginosa societat que ens ha tocat viure. I humor, és clar, fonamental per encarar-se a tot el que ens cau al damunt cada dia.

I aquesta idea, la volem fer créixer, volem que aquesta revista tingui més pàgines, surti més de quatre cops l'any i li acabin pujant tots els colors. És una amenaça: persistirem. Així que millor ens ajudeu a aconseguir-ho amb els vostres suggeriments, crítiques i, sobretot, subscripcions. ■

FOTO PLIAR AMERICH

Les enginyeres construeixen el futur

Són una minoria escassa en una professió considerada tradicionalment masculina i, per bé que aporten molt bones qualificacions acadèmiques, no sempre tenen l'oportunitat de demostrar la seva vàlua

En el Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya hi ha col·legiats 7.270 enginyers i 390 enginyeres (5,36%)

Les xifres manen. A Espanya, la xifra de les dones que es van graduar el curs 1998-99 en carreres tècniques de cycle llarg està al voltant d'un 12%. Enguany, s'han matriculat a Enginyeria Industrial de la Universitat Politècnica de Catalunya un 17'3%. D'altra banda, les enginyeres col·legiades a Catalunya són 390 enfront de 7.272 enginyers registrats al Col·legi d'Enginyers de Catalunya. És a dir, les dones són el 5,36% del total de col·legiats. Una proporció indicativa de què un ampli percentatge de noies abandonen la professió o es dediquen a altres tasques. Són dades per reflexionar si es té en compte que aquesta professió, una de les millors consi-

derades socialment, millor pagades i amb un mercat de treball en expansió, sembla tenir possibilitats d'integrar a totes les noves persones llicenciades —siguin dones o homes— en el primer any després d'acabar els seus estudis. Per això resulta més estranya l'ínfima presència femenina en l'exercici de la professió.

Ara que els estudis d'enginyeria compleixen 150 anys a Catalunya ha sigut un bon moment per debatre des del punt de vista de les dones la problemàtica professional, i per aquesta raó s'han reunit al Vapor Vell de Terrassa un centenar de professionals per celebrar el seu **I Congrés Nacional Las mujeres y la Ingeniería**. "A les portes

del segle XXI, la dona segueix sense tenir accés a tots els camps de la societat. Hi ha llocs professionals en els que hi trobem un mur o una barrera, que encara que no sigui d'una manera explícita, ens barra el pas. Tant se val que hàgim estudiat el mateix que els companys homes i, fins i tot, amb millors notes, les enginyeres trobem menys sortides professionals". Amb aquestes paraules Clara Torrens, enginyera, professora i fins fa poc directora adjunta de programes europeus i actual responsable de les activitats culturals de l'Institut Català de Tecnologia (ICT), defensa la necessitat de començar a agrupar-se per donar a conèixer la problemàtica específica d'aquesta professió.

I quins són els problemes amb els que es troben les enginyeres? En primer lloc, el fet d'exercir una professió tradicionalment considerada *masculina* les obliga a adaptar-se a un perfil predeterminat. Un punt de partida al que cal afegir les dificultats concretes per accedir a una feina o per mantenir-s'hi i promocionar-se sense topiar amb el famós sostre de vidre. A més, hauran d'intentar fer compatible tot això amb la vida familiar, sense convertir la pròpia vida en una cursa d'obstacles.

D'altra banda, i segons Margarita Artal, directora del Programa Dona de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), també és urgent "analitzar les causes que actuen en la tria de professió i aconseguir que els estudis d'enginyeria resultin tan poc atractius per a la majoria de les estudiantes que volen accedir a la Universitat". Un altre element de reflexió que apunta Artal és que caldria "aprofundir en l'exercici d'una professió que fins ara s'ha desenvolupat sense tenir en compte el punt de vista de les dones". Artal no és massa optimista sobre l'evolució de la professió quan explica: "En les grans empreses només el 5% de les enginyeres arriben a la cúpula directiva". La responsable del programa Dona de la UPC comenta estudis recents segons els quals les dones no són en els llocs claus de la producció, "hi ha enginyeres a recursos humans, als controls de qualitat, als departaments comercials i marketing, a la premsa tècnica i a l'ensenyament". Artal afegeix: "Som molt lluny d'una presència femenina normalitzada".

Les professionals tenen la paraula

Matilde Villalba és gerent del Gabinet pericial JVR i és l'única enginyera del país especialitzada en sinistres. Dirigeix l'empresa que va fundar el seu pare, i per aquesta raó no s'ha vist obligada a competir a cara descoberta en el mercat laboral per un lloc de treball. "En la meua promoció de la *Escuela Técnica Superior de Ingeniería de Barcelona (ETSIB)*, de 1.982 alumnes només van sortir 4 enginyeres. En total a l'escola érem un 0,3% del total. Fèiem broma dient que no arribàvem ni a un 1%, per tant no teníem ni un cos. El que ens feia menys gràcia era no disposar de lavabos de senyora. Això era massa". Reconeix que per la seva història familiar i per la seva feina és una privilegiada. "El fet de treballar de forma externa per a les empreses que contracten els nostres

serveis mai m'he trobat amb problemes de discriminació, malgrat que sempre estic envoltada d'homes. Altra cosa seria si tingués una vinculació laboral amb ells. He aconseguit que em respectin sense dissimular la meua condició de dona, però es nota que tenen una por no confesable a que els puguem treure la feina o a perdre els seus privilegis".

La necessària *masculinització* en l'exercici de la professió per mantenir-se a la mateixa alçada que els companys homes és un tema que a totes les enginyeres entrevistades els preocupa, i per això estan molt d'acord amb les paraules que la sociòloga Marina Subirats va pronunciar en el congrés: "Quan les dones entren en un col·lectiu on els homes són majoria no tenen més remei que masculinitzar-se. Quan som més comencem a plantejar-nos com exercir la professió com a dones. És important que utilitzem el nostre cervell femení per treballar, sense renunciar al saber femení de sempre".

Villalba que, a més d'enginyera, és tècnica en prevenció de riscos laborals, té 37 anys, es va casar fa 6 anys i té una filla de cinc. "La professió és massa absorbent per pensar en tenir fills, sobretot quan comences, que has de dedicar-te en cos i ànima a la feina. Ara puc combinar les dues coses perquè tinc un equip que em respon". Per a una de les quatre dones enginyeres que treballa a la Companyia d'Aigües de Barcelona —que vol reservar el seu nom—, estava clar: "Jo he hagut de renunciar a una vida familiar normalitzada, marit, fills i tot això... en part per la meua dedicació i perquè, en general, als homes no els agrada acompanyar i ajudar a una dona en el seu èxit professional. Cal escollir".

FOTO PILAR AMERICH

Un 17,3% de les matrícules a Enginyeria Industrial de la Universitat Politècnica de Catalunya d'aquest curs són de noies

Margarita Artal, directora del Programa Dona de la Universitat Politècnica de Catalunya "Caldria aprofundir en l'exercici d'una professió que, fins ara, s'ha desenvolupat sense tenir en compte el punt de vista de les dones"

Manquen models d'enginyeres

Segons Laura Tremosa, una de les primeres enginyeres de Catalunya en l'especialitat d'electrònica i graduada a l'Escola Superior d'Enginyeria, encara manquen al nostre país models de referència de dones enginyeres. Encara que n'hem tingut algunes de molt bones, són desconegudes. Altres de més conegudes, com Mercè Sala, se la reconeix més com a política que no pas com a enginyera, malgrat que ha ocupat llocs importants de decisió a les empreses. Tremosa que, al igual que Villalba, va escollir la professió per tradició familiar explica: "La professió era una cosa natural amb la que vivia a casa, doncs el meu pare era enginyer. Però de totes maneres la meua elecció va ser discutida. En aquells anys, de 1955 al 1960, sí que era una novetat que una noia a l'Escola d'Enginyers i, per suposat, el meu pare em va aconsellar que no escollís la seva professió, tot i que després va recomanar-me a l'empresa d'un amic perquè pogués fer-hi les pràctiques". Durant uns anys, Tremosa va treballar en una empresa consultora de la construcció i després es va introduir en el món editorial tècnic, com a directora de diverses publicacions. També ha treballat en diversos camps d'investigació, com els estudis realitzats sobre la implantació de la robòtica a Catalunya. Després d'una llarga etapa on va combinar la feina amb la cria dels seus quatre fills, recorda: "Em vaig creure això de la *superwoman*, i corria sense parar d'un lloc a l'altre. Al final em vaig divorciar". Confessa que en aquesta etapa, a finals dels anys 70: "Em considerava diferent a les altres dones, que veia massa integrades

en el seu rol, i la veritat és que era una mica antifeminista, perquè pensava que elles tenien la culpa de la seva posició a la vida. Aviat em vaig adonar que tenia els mateixos problemes que totes i vaig començar a militar en el feminisme, posant tota la passió de la que era capaç en l'organització de les primeres Jornades Catalanes de la Dona, celebrades a Barcelona el 1976". Si tornem a les xifres estadístiques, aquestes enginyeres entrevistades tenen un perfil professional semblant al de la majoria de les professionals en exercici –segons el resultat de l'estudi "Dones i Carreres Tècniques" liderat per Margarita Artal i Francesc Solé Parellada de la UPC– són filles d'enginyers o de llicenciats en carreres tècniques. Normalment no s'han sentit discriminades dins la seva família i des de ben petites els hi agradava experimentar amb les joguines, els jocs de construcció i els aparells mecànics. A més, la seva dedicació professional actual es produeix en institucions públiques –via oposicions-, en empreses familiars o dins l'ensenyament. Aquestes opcions són el destí principal de gairebé un 70% de les professionals titulades. També les empreses grans –de més de 500 treballadors- des de fa uns anys compten cada vegada amb més dones, sobretot en àrees com l'enginyeria de gestió, el tèxtil o l'alimentació. La pregunta que sorgeix és com després del relatiu boom de matriculacions universitàries que es va iniciar a principis dels anys 70, ara, 30 anys després, només un 17'3% de dones es matriculen a Enginyeria Industrial. Fins ara, i segons Villalba, un element per no matricular-se era la duració dels estudis: "Obligava a un sacrifici molt fort, set anys d'estudis molt intensos, per obtenir què? Potser aconseguir entrar en una professió molt competitiva que t'exigeix gairebé el 100% del teu temps, res de pensar en maternitat, jornades reduïdes, etc. Malgrat tot, tenint en compte que ara la carrera es fa en cinc anys, les dones segueixen sense *matar-se* per estudiar enginyeria". Per a Tremosa, segueix tenint molt de pes la ideologia dominant que tenim arrelada al subconscient i que ens diu "que aquesta professió no és cosa de dones".

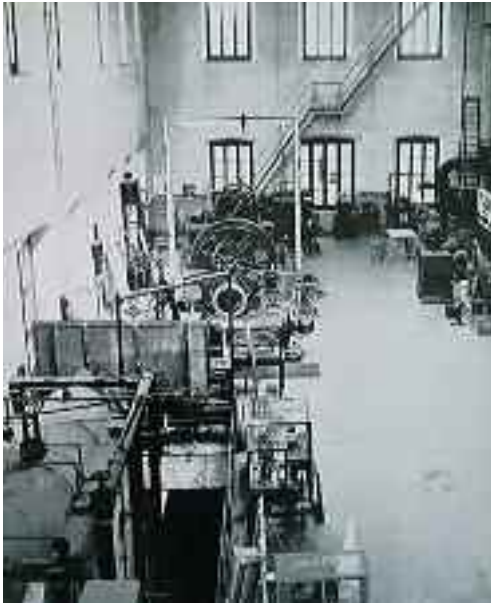
Laura Tremosa, una de les primeres enginyeres de Catalunya en l'especialitat d'electrònica. "En aquells anys, de 1955 al 1960, sí que era una novetat una noia a l'Escola d'Enginyers i, per suposat, el meu pare em va aconsellar que no escollís la seva professió"

FOTO PILAR AMERICH

Promoure la informació específica

Donar a conèixer millor l'exercici de la professió, treballar l'autoestima de les adolescents perquè se sentin capacitades en el camp de la tècnica, estimular la formació en matemàtiques i en l'experimentació durant l'etapa d'ensenyament secundari, semblen les mesures adients per arribar a la desitjada normalització. Aquest nou enfocament s'està posant en marxa a tot arreu. Els problemes de les enginyeres són semblants aquí, amb una tradició d'integració en aquests tipus d'estudis de més o menys 30 anys d'estudis, com a altres països europeus o americans, com Mèxic, per exemple. Darinka Ramírez i Dalma Almada són "enginyers i professors associats" (així, en masculí, consta a la seva targeta de visita) de l'ITESM, el prestigiós Institut Tecnològic de Monterrey. Ambdues tenen uns 40 anys, estan casades i

Escola industrial. Laboratori, 1927

Escola industrial. Façana principal

Escola industrial. Hall Central

tenen tres fills cadascuna, i han optat per l'ensenyament davant la impossibilitat de combinar la família amb la dedicació que demana la indústria. "Dalma, per exemple, és una experta en amidament d'estructures, i des de l'Institut ha assessorat i ha fet projectes *in situ* amb diverses empreses —explica Darinka i afegeix— jo mateixa també he col·laborat amb l'empresa privada i he participat en la creació d'una planta química. Les dues hem pogut comprovar les poquíssimes dones que exerceixen com enginyeres integrades en els processos de producció".

Darinka Ramírez, responsable de l'àrea de Tecnologies de la Universitat Virtual, considera que és molt important el suport de la institució acadèmica en la que treballen amb-

dues professores per avançar professionalment. Institució que, com la UPC a Catalunya, està preocupada per les poques dones que trien carreres tècniques i per les menys encara que després treballen a la producció. "A Monterrey les dones s'incorporen a unes carreres molt determinades, en canvi a mecànica, electricitat i electrònica n'hi ha menys", comenta Ramírez. Les dues enginyeres han vingut a Barcelona per donar a conèixer les iniciatives de la Universitat mexicana i per intercanviar informació. Per això expliquen: "A l'ITESM s'intenta donar suport a les dones amb el programa de beques o fent pràctiques a les empreses, però és necessari que elles mateixes es convencin de què les dones estem igual de capacitades que els homes per exercir les enginyeries". ■

DARINKA RAMÍREZ FOTO JULIA LÓPEZ

El caràcter masculí de la tecnologia

Algunes enginyeres reconegudes, i que porten molts anys a la professió, com Isabel Trabal, la primera dona llicenciada per la UPC al 1949 i que actualment presideix la Caixa d'Enginyers, defensa que "són les mateixes dones les que s'han de plantejar nous reptes i deixar de creure que les tecnologies són cosa d'homes". Justament, el suposat caràcter masculí de l'enginyeria és una de les coses que cal superar, i aquest era un dels objectius del primer congrés: "Estem tips de sentir tòpics sobre les dones i els estudis tècnics superiors, com per exemple, si tenen un tarannà que les fa més o menys aptes. Per això hem decidit reunir a tota la gent que té alguna cosa a dir en aquest tema". Aquestes paraules de Francesc Astals, director de l'Escola Tècnica

Superior d'Enginyers de Terrassa, representen una mica el sentir general del món acadèmic, lògicament preocupat pel "desaprofitament de les capacitats i de la formació de tantes dones que, amb resultats immillorables en assignatures com les matemàtiques o la física tenen por d'escollir estudis tècnics", però diu molt poc del perquè s'ha arribat en aquesta situació i com se'n podrà sortir.

A aquest panorama s'hi ha arribat després d'una llarga història de discriminació, que només les historiadores feministes han estat capaces de descobrir. Carme Alemany, sociòloga i autora d'un llibre sobre el suposat caràcter masculí de les tecnologies, ho té molt clar: és necessària la perspectiva històrica, que pot aconseguir que es reconegui que les dones han estat inventores des del principi dels temps. El desenvolupament de l'agricultura ha tingut molt a veure amb els instruments tècnics que van crear les dones per poder conrear, irrigar o per aconseguir la reproducció de llavors. La revolució industrial significa un tall profund en la relació de les dones amb la ciència i la tecnologia. El model de divisió del treball imposat és realment dràstic: per a elles es reserva el món de la llar, i per a ells, el de la producció; com a conseqüència, les dones queden definitivament allunyades de les habilitats tècniques. Malgrat tot, segons Alemany: "Van haver excepcions. Només cal fer una visita al Museu del Tèxtil de Terrassa per a comprovar com algunes dones van estar al darrera de molts invents. Cal tenir en compte que elles no podien patentar cap descobriment, la patent

la signaven el pare o el marit". Tornant a l'actualitat, per aquesta sociòloga el més trist no és només comprovar la minsa presència de les dones en les tecnologies, sinó el seu continu desenvolupament sense tenir en compte el punt de vista femení. Alemany va participar en un estudi europeu de principis dels 90, que proposava preguntes cabdals sobre una sèrie d'objectes tècnics que han revolucionat la vida quotidiana: Com es van concebre aquests objectes? Qui hi havia al darrera? Quina era la lògica interna del propi invent? Les conclusions desmitifiquen i neguen la creença, segons la qual, un cop assolida la igualtat s'havia de produir l'accés de les dones al camp de les tecnologies i la incorporació del punt de vista de les dones als canvis tecnològics. "A l'estudiar a fons la popular rentadora vaig comprovar el domini dels homes en l'esfera domèstica. Un objecte que ens facilita la vida, està pensat sense tenir en compte moltes coses, per exemple, com facilitar una millor relació entre aigua, quantitat de roba i estalvi d'energia. Actualment moltes de les innovacions tecnològiques estan dirigides a pal·liar les conseqüències de models de desenvolupament destructius amb la natura o poc respectuosos amb els recursos de què disposem". Per Alemany cal anar més enllà del paper d'acompanyant dels homes en la recerca de noves tecnologies: "Hem de cercar nous camins basats en la nostra experiència com a dones i que tinguin com a nord una millor qualitat de vida perquè ara ja no es demana que s'eviti la contaminació del mar o dels llacs, sinó que s'inventin màquines per netejar la contaminació". La conclusió d'Alemany és taxativa: "Necessitem un pacte entre dones i homes sensibilitzats, que vegin les coses amb una altra mirada, per proposar alternatives als actuals models tecnològics pensats sobretot per obtenir la màxima rendibilitat sense tenir en compte les conseqüències". ■

Nivell retributiu d'homes i dones en carreres tècniques *

Entre 3 i 3,9 milions anuals:	23,8% homes	25,7% dones
Entre 4 i 4,9 milions anuals:	6,8% homes	3,5% dones
Més de 5 milions anuals:	3% homes	cap dona

*Font: Oficina d'Orientació i Inserció Laboral de la UPC

L'enginyera industrial **Maria Clara Torrens** ha posat en marxa i dirigit, des de l'Institut Català de Tecnologia, projectes europeus dedicats a estimular les bones relacions entre la tecnologia i les dones. El primer d'ells va ser TECNOIA i es va posar en marxa l'any 1987. Més endavant van sorgir-ne de nous: WIN, ARTEMIS, CREATIVA, TELEPERIODISME i molts d'altres, que en aquests prop de 14 anys s'han anat desenvolupant conjuntament amb diferents països europeus.

FOTO PILAR AMERICH

“Les tecnologies són cada vegada més ‘netes’ i accessibles”

Com se li va ocórrer TECNOIA?

Hi ha dades que demostren que les noies obtenen molt bons resultats en els seus estudis: són més constants, més treballadores i estudioses, però són contràries a escollir les especialitats tècniques i de ciències. Quan vaig presentar la meua idea original, que no tenia encara nom i que posteriorment va ser batejada TECNOIA i TEC-DONA, el projecte va ser des del primer moment recolzat per la direcció de l'ICT. L'objectiu principal era, i és, sensibilitzar les noies cap a les professions tècniques. Mirant enrere, cal reconèixer i agrair la visió moderna i d'anticipació que va tenir l'ICT i que ha servit perquè moltes noies hagin desenvolupat el seu itinerari professional i formatiu en l'àmbit de l'enginyeria i la tècnica.

Com es pot lluitar contra la creença de què les dones son refractàries a la tecnologia?

Crec que és *obligació* de la societat informar les noies de les seves possibilitats en aquest àmbit. Personalment, crec que l'enginyeria, i la tècnica/tecnologia són una oportunitat per a les dones: les tecnologies són cada vegada més *netes* i accessibles. La fàbrica del futur, i en alguns casos, ja del present, no té res a veure amb les fàbriques tradicionals (que tant ens agraden als enginyers industrials!) amb soroll i greix *per un tub*, sinó que seran organitzacions blanques i amb poc personal visible a prop de la maquinària. En aquest context, les característiques de les dones com la capacitat d'associació, la minuciositat, la creativitat o la comunicació les fan especialment idònies per assumir responsabilitats en el desenvolupament tecnològic. Només cal que perdin la por i prenguin consciència que **elles** poden ser les protagonistes dels canvis.

Quin és el panorama a Europa?

Hi ha casos molt curiosos. Països com Finlàndia o Suècia, capdavanteres en temes d'igualtat d'oportunitats,

es troben en situacions molt similars a nosaltres: les noies no trien les àrees d'enginyeria i tècniques, ni tan sols les matemàtiques. A Grècia tenim la sorpresa de trobar una Associació de Dones Enginyeres (EDEM) amb un nombre important de membres. A Espanya, hi ha grans diferències segons la regió, però es donen situacions similars a les anteriors. A Alemanya, sobretot la de l'est, trobem una bona proporció de dones en l'àmbit de l'enginyeria, amb càrrecs a l'empresa privada, però encara són escasses les directives de recerca, tant a la Universitat com a l'administració.

Quines accions han endegat a Brussel·les?

La idea és aplicar la transversalitat en tots els seus programes per promoure actuacions i projectes que afavoreixin la formació, de vegades en àmbits ben diferents del que ens podríem imaginar, com el projecte ARTEMIS PLUS, que s'aplica a dones recluses a fi de facilitar la seva rehabilitació social.

Quin és l'últim projecte amb el que s'està treballant des de l'ICT?

És curiós però ha retornat a l'ICT aquella primera idea de TECNOIA, sota la denominació de WIN (*Women in Network*). En aquest cas el projecte WIN, desenvolupat en el marc del programa LEONARDO de la Unió Europea, pretén disseminar les diferents metodologies de TECNOIA que han estat dissenyades pels diferents operadors successius del projecte, afavorir la introducció del *Mentoring* (tutelar les estudiants o noves professionals per les ja consolidades), així com desmitificar la professió d'enginyera industrial. En aquest sentit, l'Associació/Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya estan elaborant un document de difusió de les sortides i possibilitats de l'Enginyeria Industrial dirigit a la joventut. ■

E. A.

FOTO PILAR AMERICH

Enginyera industrial, especialitzada en l'aplicació de productes de petroli i lubricants. Treballa com a cap del departament de Marketing de la Century Oils Hellas, S.A.

Va néixer a Grècia fa 46 anys, està divorciada i pertany a l'Associació de Dones Enginyeres de Grècia.

Va ser una de les primeres enginyeres europees en treballar en la indústria de l'aplicació dels productes del petroli, circumstància que ha dotat la seva experiència professional i humana d'un tarannà especial, fort i fluïd, reflexiu i valent. La seva obligada convivència en els terrenys masculins l'ha refermat més en la seva identitat femenina i en la convicció que només sent ella mateixa podia assolir l'èxit tranquil que permet aprendre cada dia.

Helen Soulantika:

"L'única solució per a una dona que treballa en un món d'homes és seguir sent extremadament dona"

Quantes dones hi havia en la seva promoció?

Durant els anys en els que vaig estudiar a la Universitat Politècnica d'Atenes, 1972-77, era l'única dona entre 37 homes. Després a París, en els dos anys de postgrau a l'Institut Francès del Petroli, també era l'única dona entre 14 enginyers.

Hi ha antecedents de dones enginyeres a Grècia?

La primera enginyera metal·lúrgica es va llicenciar el 1944, durant la II Guerra Mundial (que a Grècia coincidia amb la guerra civil). Com que tots els homes eren a la guerra, les dones van començar a entrar a la Universitat.

Per què va escollir aquesta carrera?

A la meua família tots es dedicaven a la medicina o a l'enginyeria; el meu germà és enginyer metal·lúrgic i la meua germana és metgessa.

En els estudis primaris i secundaris, li anaven bé les assignatures tècniques?

No, en els estudis generals de l'època a Grècia, no hi havia cap orientació. Jo vaig decidir que volia estudiar quan tenia 10 o 11 anys, i per tradició familiar si no volia ser metge, l'altre opció era ser enginyera.

I no li preocupava l'esforç que hauria de fer per guanyar-se la confiança professional en un món masculí?

No, en aquella època de la Universitat i dels estudis a París no me n'adonava. Va ser després, quan vaig

començar a treballar en una multinacional, que em vaig trobar competint amb els meus col·legues homes que, fins i tot, em sabotejaven. És clar, que jo era la primera dona en treballar en el camp del petroli.

Com va aconseguir aquesta feina?

Em recordo de quan fèiem les entrevistes per entrar a la companyia: hi havia l'oferta de dos llocs i, al final del procés, vam quedar seleccionats un company de la Universitat i jo. En ell el van incorporar al cap d'un mes, però per a mi el procés va durar sis o set mesos: volien comprovar si passava tota mena de proves, doncs estaven dubtant sobre el meu futur a la companyia. El primer que em van preguntar va ser què faria si tingués fills i jo els vaig contestar que seguiria treballant. Malgrat tot, la selecció va ser un camí molt llarg.

Aquestes complicacions també han aparegut al llarg de la seva carrera professional?

També passava això amb els clients, que no estaven acostumats a veure dones en l'entorn de la indústria pesada. Els primers anys hi va haver clients que no em volien com a primer contacte de la companyia i a mi em donava la sensació que estava contínuament passant exàmens, que tothom m'examinava a la meua feina diària. Finalment, quan els col·legues masculins saben que estàs fent bé la feina, t'acaben acceptant. Si passes els exàmens amb èxit, llavors tenen plena confiança en tu perquè creuen que una dona no els mentiria mai professionalment.

"El primer que em van preguntar va ser què faria si tingués fills i jo els vaig contestar que seguiria treballant. Malgrat tot, la selecció va ser un camí molt llarg"

Així, també hi ha avantatges de ser dona en aquest camp professional?

Sí, després del primer període d'adaptació per ambdues parts, si has tingut èxit en convence't primer a tu mateixa, i després als altres, de què pots seguir endavant amb profit, llavors ser dona es converteix en un gran avantatge en la professió.

Què li ha resultat més dur en la seva professió?

Definir-me a mi mateixa en un món d'homes i seguir sent una dona en aquest món masculí. Sovint quan les dones arriben a un lloc important s'obliden del seu camí i moltes vegades es tornen més dures que els col·legues homes.

Li ha costat compaginar la professió amb la vida personal?

No, no he tingut gaires problemes perquè el meu exmarit era molt obert i comprensiu. Si de cas alguns gelos, doncs per la meua feina em tocava convidar molts homes a menjars i a sortides de negocis i també havia de viatjar molt, però crec que sempre acabàvem trobant el feliç punt intermig. Potser va ser més difícil al principi, però tan bon punt se'n va adonar que la decisió de seguir la meua carrera era ferma i que no la pensava abandonar per la meua família —si hagués tingut fills, potser hagués viatjat menys, però no hauria deixat la feina— llavors ho va acceptar.

En quin moment de la seva carrera li ha resultat més incòmode la feina?

Va ser fa cinc anys, quan treballava en una multinacional alemanya de lubricants i em van traslladar a París. Allí em vaig adonar del que era treballar en un món d'homes i del que era no tenir cap mena de vida privada, doncs viatjava molt, més de 250 dies l'any. En aquesta feina estava en contacte amb la indústria pesada, treballava amb les màquines, directament amb els enginyers i havia de saber tot sobre futbol i seguir els esports. Vaig començar a beure vi i whisky, fins i tot, a fumar, va ser un període de bojos. La decisió final va ser seguir sent una dona i mirar d'imposar la meua manera de pensar i de viure als meus col·legues i clients. Aquest dia va can-

viar tot i les coses es van tornar més fàcils per a mi. L'única solució per a una dona que treballa en un món d'homes és seguir sent extremadament dona.

Pertany a l'Associació de Dones Enginyeres de Grècia?

Sí, en sóc sòcia i participo com a mentora en els programes de promoció dels estudis d'enginyeria per a dones. L'Associació es molt dinàmica i organitza una pila d'actes, es va fundar fa uns cinc anys i té dos milers de sòcies. Ara la representació oficial d'enginyers és la Cambra Tècnica de Grècia, però penso que en un futur proper i gràcies al suport de l'Associació la posició de les dones enginyeres a Grècia serà molt més forta.

Tinc entès que ha format un equip de dones en el seu lloc de treball.

Sí, he provat d'imposar, i crec que amb èxit, que pràcticament tot l'equip tècnic de la meua companyia siguin dones. Ara som tres, però també la meitat dels treballadors de la companyia són dones.

Quina feina hi fa?

Com a cap de Marketing porto els comptes dels nostres clients més importants, les grans multinacionals del petroli, però també faig les funcions de supervisió general, doncs cada setmana vaig a la fàbrica a resoldre els problemes de producció. A més, sóc l'enllaç amb la central d'Alemanya (que té el 50% de la companyia).

Com va vestida per fer tota aquesta feina?

Quan no he de veure clients vaig a l'oficina de manera senzilla, estil esportiu, i quan vaig a la fàbrica em poso els texans. Ara, quan m'he de trobar amb clients, llavors m'he de vestir de manera més oficial, és el que jo en dic *working look* o uniforme de feina.

Què li diria a una noia jove que vulgui començar a estudiar enginyeria?

Primer de tot que sigui ella mateixa, és a dir, que sigui sincera amb si mateixa i amb els altres i que sigui sempre una dona, que no canviï res per poder ser acceptada. Després caldrà que es posi preguntes, encara que no sàpiga la resposta. En la meua experiència com a mentora d'estudiants, crec que he après més d'elles que el que elles han après amb mi.

En general, com creu que s'han d'integrar les qüestions professionals en la vida?

M'he adonat que la vida és molt simple si mirem de gaudir de les coses petites i del dia a dia. Ara el meu esforç està en viure en el present, ni en el passat, ni en el futur. Amb la maduresa he entès una altra cosa: que cal estar sempre preparada pels canvis, de tota mena, de feina, de mentalitat, de paisatge... així és com sento i visc el present. ■

Elvira Altés

“Si has tingut èxit en convence't, primer a tu mateixa, i després als altres, de que pots seguir endavant amb profit, llavors ser dona és converteix en un gran avantatge en la professió”

FOTO AJUA LÓPEZ

El punt de vista de gènere a la

Per **María Jesús Izquierdo**

La dita globalització és, sobretot, un fenomen econòmic. Està vinculada estretament a la llibertat de comerç, imposant l'abolició de les polítiques comercials proteccionistes, l'eliminació de traves administratives a la importació, i la supressió de barreres a la circulació de capitals. En resum, suposa la formació d'un mercat únic de béns i capitals, juntament amb la garantia de la impermeabilitat de les fronteres amb relació al moviment de persones, i per tant, la construcció de mercats de treball locals. Així, doncs, allò global i allò local són dues cares d'una mateixa moneda: global el capital i local el treball.

La tensió entre el que es percep com a global i el que es vol mantenir en el pla local, evidencia conflictes d'interessos. Aquells conflictes s'han resolt temporalment amb la unió dels qui retenen el capital mitjançant acords i compromisos, no només de no agressió sinó de cooperació, i la divisió dels interessos dels treballadors i treballadores, els quals es contempen els uns als altres com a enemics potencials. Perquè se suposa que els mitjans de vida s'obtenen competint els uns amb els altres en un joc de suma zero: no es contempla l'accés al treball i als ingressos com un dret universal de tot ésser humà, sinó com el resultat d'un mereixement per ser més competitiu els uns contra els altres, els quals seran eliminats en la competència.

Per a ser competitiu, figura que els treballadors i treballadores occidentals han de cenyir-se el cinyell acceptant treballar per menys diners al mateix temps que es lluita - a vegades ben intencionadament, i altres no tant - per provocar una elevació de les despeses laborals en altres països, fent menys bona la contractació de la seva mà i la inversió de capitals (aquest doble sentit té la lluita contra en aquell treball infantil en els països del tercer món). Per als països en vies de desenvolupament/dependents, suposa l'aplicació de programes d'ajustament estructural, d'això depenen els crèdits del Fons Monetari Internacional. Consisteixen, fonamentalment, en la privatització de l'economia, lliberalitzant-la, retallant la despesa

pública en qüestions socials i feminitzant la pobresa, ja que la sort de les dones és molt més dependent de la despesa social que la dels homes.

Què implica adoptar una perspectiva de gènere per examinar aquest procés? Requereix posar en dubte que hi hagi UNA sola perspectiva gènere. Aquest compromís parteix d'una sensibilitat a les diferències culturals, a les desigualtats de classe i d'edat, a les diferències ètniques, a les relacions de dependència entre els centres mundials de l'economia, les perifèries, les persones excloses del procés de mundialització.

I com a resultat d'aquella sensibilitat, acceptar que l'impacte de la mundialització sobre la situació social de les dones amb relació als homes és diferent en funció de les distintes condicions socials i culturals que succeeixen. Implica que no es pot parlar d'un universal de desigualtat social o exclusió, sinó de particulars, fruit del mode en què conflueixen en la vida de cada persona les distintes formes de desigualtat. Això exigeix no atribuir a les nostres afirmacions sobre "La Dona", capacitat explicativa per a les múltiples realitats a les que es troben sotmeses les dones. Perquè el que anomenem "perspectiva de gènere" és una manifestació més d'imperialisme cultural, el que les dones blanques amb recursos econòmics i qualificacions acadèmiques exerceixen sobre la resta de dones.

La reflexió sobre l'impacte de la globalització en les dones, per la complexitat dels processos que desencadena, comporta tractar qüestions com ara:

1. El reconeixement de la desigualtat entre dones i, per això, el pas de la perspectiva de gènere a les perspectives de gènere, considerant el mode específic en el que es configura el gènere i les relacions de gènere segons la classe social, la situació geoestratègica, l'edat, l'ètnia, les disminucions psíquiques o físiques
2. L'impacte de la globalització que no és sinó imperialisme econòmic i cultural, sobre el patriarcat personal - àmbit de les relacions familiars, entre els sexes i les generacions- i sobre el patriarcat impersonal - àmbit de les relacions família/Estat
3. Les relacions entre el capitalisme monopolista i transnacional i el patriarcat personal i impersonal ■

globalització

Observatori de gènere

No ens agrada que ens incasidin

Col·labora en un ciberespai més plural

L'Observatori de Gènere a Internet: per un ciberespai més igualitari

D'ençà que l'any 1.996 a l'ADPC vam començar el projecte "Dones periodistes a Internet" ha estat molt ràpid l'increment de la presència de pàgines web i de recursos fets per dones i per a dones a Internet.

Tanmateix, com que la xarxa reflecteix la societat "real", ens hem adonat que persisteixen a la xarxa uns determinats estereotips i un tractament incorrecte o denunciable de la informació de gènere. Per això es va crear l'Observatori de Gènere a Internet, un espai que vol contribuir a fer un ciberespai més plural, més obert i democràtic i, sobretot, interactiu on l@s internautes poden enviar les adreces de webs o els continguts de llistes, grups de discussió o xats que es puguin recomanar com a exemples de bones pràctiques per tal d'afegir-les al directori o publicar-les com a recomanacions.

Un exemple de web recomanable seria www.muje-resdeempresa.com, un espai per a dones d'empresa creat a l'Argentina i on podem trobar eines útils per a les dones professionals i temes d'interès, com ara l'apartat d'estudis de gènere, més enllà de les temàtiques "típicament femenines" de bellesa i moda, recurrents en quasi totes les publicacions on-line per a dones.

Per altra banda, l'Observatori permet denunciar aquelles pàgines que mereixen ser rebutjades públicament davant tota la comunitat virtual, per discriminatòries o sexistes o perquè mostren una imatge de la dona estereotipada o incorrecta, classificant-les com un **exemple de males pràctiques a la xarxa, com el de la revista Eko www.ekoclub.net**. Una publicació que pretén tractar el tema de les noves tecnologies tot fregant el sensacionisme i així, tant a la seva versió impresa com a la versió on-line, mostren sempre a la portada, com a reclam i sense cap mena de justificació temàtica, la foto d'una dona en actitud provocativa que vol incitar a la compra o la consulta de la publicació per part d'un públic, majoritàriament, masculí.

A l'Observatori s'hi pot trobar un directori amb les millors webs de dones, classificades per temes, com una mostra de la capacitat creativa i de l'empremta que les dones de tot el món deixen a la xarxa. ■ **Elena Tarifa**

El Periódico de Cataluña s'ajusta al gènere a mida

La reconversió tecnològica que ha dut a terme El Periódico de Cataluña en aquest fi de segle ha suposat, entre d'altres coses, canvis de format que l'apropen a un model de diari més manejable per la mida i més atractiu pel color. Qüestions importants, sens dubte, per un diari que vol obrir-se mercat entre l'audiència més jove.

En aquest canvi cap al nou mil·lenni no només s'han modificat aspectes purament formals. Pel que fa al gènere, cal assenyalar dos elements que, en certa mesura, es contraposen: han desaparegut algunes dones dels pocs llocs de direcció que ocupaven i ha aparegut un suplement — els dissabtes— adreçat al públic femení. Es tracta d'una revista femenina clàssica, ByN Ella, amb dos blocs: un informatiu, a base d'entrevistes, un dossier i temes d'actualitat, i un altre que dóna gran importància a l'oci, als consells de bellesa, moda, salut, cuina, etc., seguint el model, diuen, d'altres rotatius americans i europeus.

La simultaneïtat d'aquests canvis i la seva coincidència amb l'entrada del que s'ha anomenat "el segle de les dones", fa pensar que per aquest diari, les dones del nou segle seguiran desplaçades dels espais de decisió i de direcció alhora que se'ls segueix mostrant altres possibilitats de participació des d'un angle més privat i personal. Potser volen deixar la possibilitat de compartir el poder i la responsabilitat professional per un altre segle, o mil·lenni? ■ **Mª Eugènia Melús**

Som al segle XXI o a l'Edat Mitjana?

Per Joana Gallego

Les imatges i representacions que fan els mitjans de comunicació dels homes i les dones crec que no són ni tan determinants com algunes vegades pensem, ni tan iniquès com asseguruen els més ingenus.

Afortunadament, la capacitat de resposta de l'audiència –jo crec en la intel·ligència de la gent– permet fer una pluralitat de lectures dels més diversos caires. Ara bé, el que sí que crec és que els mitjans de comunicació són, avui per avui, un importantíssim mitjà de socialització. Em pregunto si actualment el primer contacte íntim del nadó és amb la mare o amb la televisió.

D'aquí que tots i totes estiguem preocupats i preocupades pels continguts de mitjans tan poderosos. Ara bé, com aconseguir que el contingut dels mitjans de comunicació –ja sigui premsa, radio o televisió– transmeti imatges i representacions que s'adeqüin als desitjos de cada col·lectiu social? En el cas que ens ocupa a nosaltres, les dones periodistes, com aconseguir que l'acció social de les dones sigui més visible? I per una altra part, com fer que les imatges i representacions de les dones siguin menys estereotipades, més plurals, més d'acord amb una societat que es pretén moderna, igualitària i democràtica?

Vell problema que no s'acaba de resoldre mai. Perquè algunes aportacions han dit que el canvi en el contingut es produiria quan hi haguessin més dones en les redaccions i en l'elaboració de programes. Després es va dir que no només calien més

dones a les redaccions, sinó que aquestes estiguessin en els nivells de responsabilitat: llocs directius, consells de redacció i administració, etc. Alguns estudis comencen a apuntar que aquest camí, tot i ser legítim i necessari, no és suficient per produir un canvi substancial en els continguts perquè la major part de les vegades prou fan les dones que s'hi incorporen amb fer-se un lloc en el mitjà i mantenir-lo. Moltes pensen que el millor es convertir-se en un dels nois (com diuen unes investigadores europees) i esmercen tots els seus esforços en no fer notar precisament que són dones. És l'assimilació perfecta del model de professional d'èxit, que naturalment comporta un desgast personal considerable, a més de deixar fora de la redacció part de la pròpia identitat de gènere. Una altra opció és formar xarxes de dones, dedicar-se a elaborar un nou model de periodisme, aconseguir imposar en les redaccions –que naturalment són mixtes– un estil de grup: nous abordatges, nous centres d'interès, noves maneres d'apropar-se a la realitat i també noves formes d'organitzar el treball periodístic. També s'ha intentat en altres països, i casi sempre el resultat ha estat que a aquestes dones periodistes les han deixat fer (per exemple, creant espais propis, pàgines especials, etc.), però amb el preu de ser menystingudes i, a vegades, professionalment poc valorades. Les àrees i tasques considerades importants continuaven en mans masculines, mentre les dones s'ocupaven d'un periodisme més

social, més creatiu, potser més gratificant però poc reconegut.

Quina és per tant, la solució? No és gens fàcil, tanmateix. I no crec que hi hagi una solució global d'aplicació immediata. Potser caldrà començar a replantejar els fonaments mateixos sobre els quals recau l'activitat periodística: començar a qüestionar què és important, per a qui i per a què? Per què cal donar tantes informacions i tan poc aprofundides? Per què són més importants els polítics que la política (que naturalment no és fer un seguiment dels líders de cada partit)? Per què és més important allò que passa en l'esfera pública que les actuacions que tenen lloc a l'esfera privada? Per què cal insistir sempre sobre els mateixos fets i les mateixes persones? Per què no obrir el ventall a altres àmbits i espais pràcticament expulsats de la realitat mediàtica actual? Perquè es poden defensar legítimament uns interessos nacionalistes, conservadors, confessionals, esquerrans, dretans, galàctics, si m'apuren... i, en canvi, quan les periodistes intenten fer un periodisme feminista, compromès amb les dones se les desqualifica per poc professionals, per redundants, per pesades, per obsessives, etc. Crec que les dones periodistes tenim per endavant una gran tasca. Estem en el segle XXI, però per als efectes d'aconseguir el reconeixement d'altres formes alternatives de periodisme, on la dimensió de gènere hi sigui present, és igual que si estiguéssim a l'Edat Mitjana. I ho dic, naturalment, sense ironia. ■

Fina Isegura, periodista d'altura

FOTO PILAR AMERICH

Núria Carrera, cinquena tinenta d'alcalde i presidenta de la Comissió de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona

Fa molt temps que remena les cireres en el camp de la gestió dels serveis socials, però quan s'han viscut 53 anys d'experiències personals i professionals resulta difícil resumir-les en unes poques línies. Malgrat tot, ho provarem: ha posat en pràctica les seves capacitats de gestió a l'Ajuntament de l'Hospitalet, atenent les necessitats socio sanitàries del COOB-92 durant els Jocs Olímpics i coordinant la Creu Roja. D'aquesta combinatòria de servei i gestió en surt el bagatge d'aquesta dona enèrgica i directa, però sensible i autocrítica que ens acull al seu despatx divertida de que li omplim de cireres i encantada de poder-ne remenar.

“La política necessita un canvi i el farem les dones”

Què li costa més: manar o que la creguin?

No em costa gens manar, si per manar entenem dirigir. El que passa és que en aquests moments em resulta difícil, perquè quan trobo resistències em fa molta mandra. Tot i que he vingut aquí a fer canvis, noto les reticències que, com a tota gran organització, hi ha cap als canvis, sobretot els culturals que són els que vull provocar. Per això, la direcció se'm fa feixuga. En el primer any de mandat, l'oposició al canvi l'he sentida molt propera, per això ha estat difícil, perquè he encarat els canvis cap a on han d'anar. De vegades poden ser molt dràstics, pot voler dir prescindir d'un col·laborador o col·laboradora i aquest és un moment dur, que provocho sempre al començament. Un cop passada la crisi, entrem en un moment de moltes fidelitats i molt d'enamorament dins de l'organització, que l'hem de saber aprofitar per treballar.

Tinc entès que té un passat àcrata...

Sí. Aquesta serà la primera vegada que en parlaré perquè no he parlat mai amb ningú d'això...

Aquests orígens li fan difícil prendre decisions quan no troba consens?

Doncs sí. Et posaré un exemple: en el Consell de Dones [format per grups i associacions de dones de Barcelona] hi va haver un moment molt crític. Les dones polítiques deien que calia un cop d'autoritat per posar ordre, però jo crec que no he vingut a posar ordre en el món associatiu de les dones, que he vingut a fer aliances en aquest sector. Per altra banda, sí que he vingut a posar ordre en la política pública, per tant, malgrat que en algun moment notava hostilitat, vaig tirar endavant amb l'objectiu d'ampliar el Consell. Tornant a la pregunta, tot i que reconec que de vegades puc ser difícil de tracte,

“A la política li falta amor, li falten sentiments, li falta incorporar allò que la gent espera quan ens tria que és tota la persona amb la part afectiva inclosa”

estic acostumada a liderar amb consens i això té a veure amb aquesta formació política de la que parlaves abans.

Posi per ordre de prioritats i expliqui, breument, els elements que calen per portar a terme una bona gestió: pressupost, equip, objectius, qualitats personals, resultats i programa polític.

En primer lloc poso el programa polític, que és molt similar als objectius. En segon lloc, l'equip i, en tercer, el pressupost. Pel que fa a les qualitats personals, crec que estan molt relacionades amb el programa polític i m'explicaré: jo sóc la que sóc a tot arreu i exploto les meves capacitats i les meves dificultats allà on vaig. Per això, crec que el meu fitxatge, per en Clos, va per aquí. He de dir que va ser un moment difícil per mi, perquè encara no havia pres l'opció d'entrar a la política, i a més, patia per si em posaven allí com a dona... Però després de parlar amb l'alcalde vaig veure que buscàvem el mateix: apropar-nos a la gent amb facilitat, amb un llenguatge entenedor i aquesta sóc jo! Tinc molta facilitat per entrar a la gent, per discutir i barallar-me molt amb tothom i després fer les paus i entendrem i buscar aliances. Per tant l'aspecte personal és important en la direcció, eh? Ho és molt.

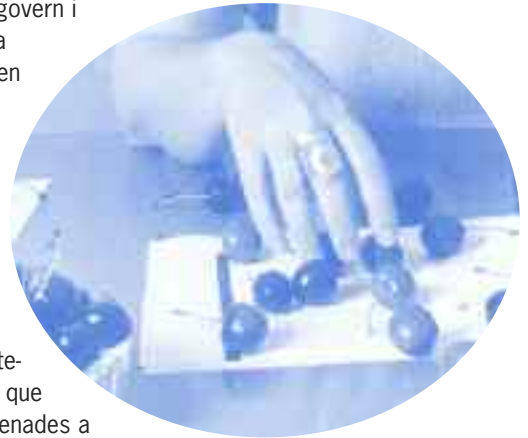
D'ençà que remena les cireres, ha pensat en algun moment que és una sort ser dona?

Sí, oi i tant! Però ja fa temps d'això, eh? (riu). Crec que la política necessita un canvi i el farem les dones. En aquests moments les dones que hem entrat a fer polítiques públiques, aquella cançoneta que hem de saber dirigir d'una altra manera ha de ser certa. Encara no ho és, però. Encara no hem fet el canvi, però nosaltres en serem portadores. La meua generació ha de fotre-li canya i després els relleus seran més fàcils. Quan estem en un ple veus la importància, el *poderio* i l'autoritat que gasten alguns homes i la diferència quan intervenen les dones, que en general, tenim una altra manera d'abordar la discussió política. Sento que ser dona en aquests moments és un privilegi bestial.

Quines són les avantatges de ser dona per fer política?

Te'n diré tres. Una és la capacitat que tenim les dones de posar-nos en el lloc de l'altre, perquè hem hagut de negociar molt. La segona és que col·loquem els sentiments en allò que fem. Crec que a la política li falta amor, li manquen sentiments, li falta incorporar allò que la gent espera quan ens tria que és tota la persona amb la part afectiva inclosa. Com que sóc nova en això de la política m'ha xocat veure com els costa als homes mostrar els sentiments, m'he quedat al·lucina de les dificultats que tenen... Per exemple, ara estic passant un problema personal important que algunes persones saben i que, a estones, em deixa baixa de to. Doncs, no tinc clar si ho puc explicar, si pot ser captat i si em pot arribar a fer mal... perquè és clar, en la política tot està

plantejat a dos bàndols: govern i oposició, i si mostres una debilitat els altres et poden saltar a la jugular. No vull declarar-me ingènua. Sé que estic en un grup polític i, per tant, he de procurar posar els sentiments en la gent de confiança, en les dones que confio més... I pel que fa a la tercera característica, és el servei. Com que les dones hem estat entrenades a servir els altres, doncs aquest és un valor a l'alça en política.

Des de la seva perspectiva, quines són les qüestions més urgents que cal resoldre per a les dones de Barcelona?

Una d'important és la violència de gènere. No vull pensar que estem entrant en un tema de moda, perquè aleshores serem superficials i... mal assumpte! Crec que hi ha les condicions objectives perquè es pugui tractar el tema de la violència amb profunditat a la ciutat. Hi ha un segon tema que té a veure amb el passat Congrés de Dones i és la possibilitat d'arribar a un sector més ampli de dones, i això no sé com es resoldrà. Per obrir la relació amb les dones de base des del territori, tinc dos instruments que ens poden ser de molta utilitat: les regidores per la Igualtat en els propis districtes de la ciutat i les tècniques de districte en temes de gènere. Aquests recursos, junt amb el Consell de Dones, haurien de ser l'impuls que ens permetés treballar amb totes les dones.

Què haurem d'aprendre i què haurem de rebutjar en aquests propers anys per arribar a ser professionals, polítiques, o el que vulguem, sense renunciar a ser dones?

Hem d'aprendre a confiar en nosaltres mateixes. Quan em van dir que portaria les polítiques de gènere vaig tenir un atac de pànic perquè podia sentir que alguns tècnics municipals i algunes dones podien dir-me 'jo sé i tu, ara véns i no en saps', fins que vaig adonar-me que jo sabia igual com elles o més, doncs he fet el meu camí fent de dona. Aquest és un tema vital per portar polítiques públiques, però també ho és aprendre la negociació lliure, perquè la política és molt dura, en el sentit que els atacs sempre són frontals. Hem d'aprendre a tornar les castanyes, a entrar també en la duresa, encara que no sigui el codi en el que ens movem les dones. I, finalment, crec que hem d'acceptar que no som tan importants, que estem aquí un temps per servir els altres i després vindrà una altra persona. O sigui que hem d'agafar el bou per les banyes quan hi som, però sabent que és una situació transitòria, això porta a una manera diferent de fer, és una part del canvi que hem de fer les dones. ■

Elvira Altés

“Les dones hem d'aprendre a confiar en nosaltres mateixes”

10 anys més sense vot

Aquest mes de gener els mitjans de comunicació han recordat el desè aniversari de l'inici de la Guerra del Golf. Tots hem pensat en els combats, però hi ha una altra dada significativa que també podríem recordar i que de fet ha estat un altre combat perdut: **les dones a Kuwait encara no poden votar**. El Tribunal Constitucional de Kuwait va rebutjar el 16 de gener una demanda presentada per grups femenins que reclamaven el vot per a les dones i la possibilitat de que poguessin presentar-se com a candidates a les properes eleccions parlamentàries, previstes per al 2003. El president del tribunal, Abdulá al Isa, es va limitar a anunciar: "El tribunal ha decidit rebutjar el cas". No va donar més detalls sobre el motiu de la decisió. El cas denegat és un dels cinc que van ser presentats als tribunals per diferents grups kuwaitis favorables al vot femení. Les peticions es basaven en la Carta Magna del país, que reconeix la igualtat entre homes i dones. Les altres quatre demandes tampoc van donar fruit. ■

Mònica Tudela

I Concurs de novel·la per a dones Delta

Si esteu interessades en participar en un concurs de novel·la per a dones, els ajuntaments de Castelldefels, Gavà, el Prat de Llobregat, Sant Vicenç dels Horts i Viladecans i les biblioteques municipals de Gavà, el Prat de Llobregat, Sant Boi de Llobregat i Viladecans, ens han fet arribar les bases d'aquest atractiu concurs que convoquen només per a dones i de tema lliure.

Hi ha temps de presentar els treballs fins dijous 8 de març d'enguany a les 24 h.

Els premis seran:

Obra guanyadora: 500.000 ptes. El trofeu *Delta* i l'edició de l'obra

Obra finalista: 100.000 ptes i el trofeu *Delta*.

Més informació al telèfon 93 637 40 90 o per correu-e: b.viladecans@diba.es ■

Les repercussions de la globalització

En el III Congrés de la dona treballadora a Colòmbia aquest tema va suscitar un dels debats més grans pel seu doble —i contradictori— impacte sobre el treball de les dones: per una banda, **augmenta la demanda de mà d'obra femenina**, però per l'altra, **redueix les garanties i la qualitat del treball**.

La delegada d'Itàlia va destacar els esforços que fan des de la seva organització per aconseguir que es respectin els drets fonamentals de l'accés al treball, doncs resulta preocupant la progressiva concentració de dones en els treballs informals, discontinus o precaris, que solen estar mal remunerats. En aquests treballs no es poden aprofitar les reglamentacions laborals aconseguides en relació a la maternitat o a la cura dels fills. Així moltes de les conquestes derivades de la contractació col·lectiva, del millorament de les condicions de treball, de l'ampliació dels serveis i la seguretat social poden arribar a ser cosa del passat. ■

L'informe més recent de la Organització Internacional del Treball indica que **la majoria de dones treballadores reben el 75% del salari que guanya un home per la mateixa feina. Les dones dediquen de 31 a 42 hores setmanals al treball domèstic no remunerat, en front de les 5 o 10 hores que li dediquen els homes.** ■

EUROWEEK Conference 2001

"E-global looks to E-volve: E-strategies, Issues and Practical solutions"

La Facultat d'Enginyeria ISIB i InduTec, de Brusel·les, organitzen aquest encontre des del **30 d'abril al 5 de maig**, adreçat al camp de la investigació, la política, la indústria i el periodisme. Els objectius són: impulsar la recerca en comerç electrònic i donar a conèixer estudis i treballs que proposen innovacions i canvis en el comerç electrònic dels mercats globals. Aquesta 7ª Conferència europea serà un encontre multidisciplinar que integrarà les aproximacions teòriques i pràctiques amb les conceptuals, a base de seminaris, tallers i presentacions de projectes. Informació a la pàgina: www.euroweek.org

Centre de documentació de l'Institut Català de la Dona

Per les persones interessades en les qüestions de gènere, aquest centre ofereix a estudiants, investigadors/es, professionals, entitats i associacions documentació referent a ciència, filosofia, sociologia, política, cultura, dret, història, educació, família, teoria feminista, treball, economia, psicologia, antropologia, etc. Compta amb més de 200 títols de publicacions periòdiques especialitzades nacionals i estrangeres, a més dels butlletins de les associacions i més de 10.000 notícies de premsa des de l'any 1990. Informació: Tel. 93-495-16-09 ■

E-mail lapelu@lapelu.com
www.lapelu.com

consell de cent, 259
93 454 45 37

argenteria, 70-72
93 310 48 07

tallers, 35
93 301 97 73

rauric, 8
93 302 29 76

Libres

Mujer y Constitución en España

Carmen Iglesias

Editat per Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, Madrid 2000

Aquest llibre és bàsic per entendre l'evolució de la dona en el marc de l'Espanya democràtica. La prestigiosa historiadora i directora del *Centro de Estudios Políticos y Constitucionales* ha coordinat una publicació farcida de temes tan interessants com *La mujer y los ámbitos de poder* o *La Constitución española y la mujer*. (...)

Mujeres en la historia de España

Coordinadora Susanna Tavera

Editat per Planeta, Barcelona 2000

Es tracta d'una enciclopèdia biogràfica que recorre totes les èpoques històriques per donar notícia de la vida de més de dos centenars de dones que van accedir a la vida pública. A més de la valuosa informació que aporta l'obra també ajuda a reparar els injustos oblits amb que la història havia condemnat a moltes d'aquestes dones.

Imágenes de las mujeres en los medios de comunicación

Ullamaija Kivikuru et al – Elvira Altés

Editat per Instituto de la Mujer, Madrid 2000

L'any 1997 es va realitzar, des de el marc del IV Programa d'Acció per a la Igualtat d'Oportunitats, una investigació per conèixer la situació dels estudis sobre el gènere en els mèdia. L'actualització per als casos de Portugal i Espanya es va publicar l'any passat i va anar a càrrec de la periodista Elvira Altés. Aquest informe inclou una bibliografia comentada, una anàlisi de la situació d'aquest camp d'investigació i els resultats més significatius del tema del gènere en els mitjans de comunicació.

Teatre

La noche de Molly Bloom

de James Joyce

Direcció: Lurdes Barba

Teatre Lliure, fins l'11 de febrer

Rosa Novell ens transporta a la nit d'insomni d'una dona dels inicis del segle passat, li dona cos i vida, humor, picardia i aquell punt de frustració davant la impossibilitat de viure una vida pròpia que, per sort, les dones d'avui dia, alliberades com estem, ja no compartim.

Masclistes

basada en l'obra d'Aninha Franco

Direcció: Companyia Guix i Murga

Sala Muntaner de Barcelona: divendres i dissabtes nits

Pobrets! Quatre homes masclistes fins a la medul·la es troben dalt de l'escenari per malparlar del sexe femení. Aquest *divertimento* musical està ple d'un gran sarcasme i crítica còmica cap a l'alliberament de la dona. En Xavier Guix, Òscar Mas, Xavier Serrat i Miquel Murga us faran odiar-entre rialles- aquests estereotips de mascles. Aquest espectacle porta més de 6 anys a les cartelleres de Brasil

Revisió anual. Mai no és tard,

de Montserrat Cornet

Direcció: Pere Daussà

Teatre Goya de Barcelona: a partir del 17 de gener

Tres dones es troben a la sala d'espera d'un ginecòleg. Les experiències de cada una d'elles ajuda a la resta a comprendre millor el cos de la dona i les situacions femenines que anem patint al cap dels anys. Les interpretacions de tres grans actrius com Imma Colomer, Mercè Bruquetes i Teresa Cunillè ajuden a passar una bona estona

Webs

Internet és una eina molt útil per ser presents a tot arreu. Per la xarxa hem trobat algunes adreces que poden ser del vostre interès. Us recomanem que navegueu uns minutets per les següents pàgines web:

www.fortune.com: recurs digital on es troba la llista amb els noms de les 50 dones més poderoses del món

www.egalenia.com: temes com la salut, la infància i la dona són tractats a fons en aquesta pàgina web

www.edreams.es us ofereix viatges, reserves d'hotel i rutes turístiques

Música

CD Enya: per desconnectar de la feina o dels problemes quotidians cal que us relaxeu amb la música d'Enya. Les cançons del seu darrer treball mantenen el to místic i particular de tota la seva obra musical

CD Querencias: una de les millors cantants de flamenc que tenim a casa nostra és Maite Martín. I ho demostra al disc *Querencias*, presentat recentment al Palau de la Música Catalana

Inaugurem aquesta secció **l'administració administrada**, amb la voluntat de donar a conèixer les polítiques socials de gènere que es porten a terme des de les diverses administracions públiques catalanes: Activitats dels grups feministes i associacions, les seves formes d'organització i funcionament, programes i accions que realitzen les diferents regidories dels nostres Ajuntaments, debats, campanyes i

actuacions complementàries que al llarg de l'any es programen a diferents municipis, presentacions de llibres, exposicions, concursos, foment de propostes formatives...en definitiva informar sobre totes aquelles accions que es realitzen i que tenen com a finalitat estimular la participació de les dones a la societat en tots els seus àmbits, treballant per assegurar una real igualtat d'oportunitats.

CIRCUIT LOCAL D'ATENCIÓ A LES DONES VÍCTIMES DE LA VIOLÈNCIA FAMILIAR

Sant Boi de Llobregat es una ciutat de 80.000 habitants que disposa d'un Consell Municipal de la Dona des del mes de juny de l'any 1998. Es tracta d'una plataforma d'intercanvi, reflexió, debat i de treball conjunt entre l'administració local, tots els grups de dones de la ciutat i les secretaries de la dona dels sindicats i de totes les forces polítiques presents en ella.

Des del moment de la seva constitució ha tingut com un dels seus objectius fonamentals plantejar plans integrals d'actuació en contra d'una de les expressions més clares de la pràctica misògina activa: la violència de gènere que es produeix en l'àmbit familiar.

En aquest sentit, es va decidir la creació d'una Comissió de treball específica en la que estiguessin representats tots/es els/es agents professionals i socials que estaven intervenint localment en l'atenció de les dones víctimes d'aquest tipus de violència.

Aquesta proposta sorgida del Consell Municipal de la Dona de Sant Boi de Llobregat va obtenir molt bona resposta local i en el mes de desembre de 1998 es va constituir la comissió formada per representants de la Regidoria de la Dona de l'Ajuntament, de les associacions de dones, dels

jutjats, de l'hospital de Sant Boi, dels serveis d'atenció primària sanitària, del centre de salut mental, d'associacions de professionals especialitzades en el tema, dels serveis socials municipals, de la policia municipal, de la policia nacional, i dels serveis municipals especialitzats en l'atenció a les dones.

La Comissió de treball planteja un abordatge integral, que ha de desenvolupar-se a partir de la creació d'un Circuit Local d'Atenció a les Dones Víctimes de Violència Familiar, aprovat per unanimitat al Ple Municipal del 21 de febrer del 2000. Es tracta d'un marc d'actuació comú a tots els serveis i entitats locals implicades, que permet racionalitzar i optimitzar recursos, així com sumar i coordinar esforços i intervencions. A més es converteix en la possibilitat més clara d'evitar la victimització secundària que poden sofrir les dones ateses en els diferents serveis ja que l'acció que es desprèn del circuit sempre és interdisciplinària i transversal. ■

Comissió de Violència Familiar
Consell Municipal de la Dona de Sant Boi de Llobregat

ENCARA HI HA MÉS DONES EN ATUR QUE HOMES

La plena integració de les dones en la societat ha de passar obligatòriament per la seva incorporació al món del treball productiu i de l'empresa. Si fem una valoració dels trenta últims anys, podem afirmar que la conformació de la població activa a Espanya ve marcada per un canvi d'actitud de les dones vers la seva incorporació al mercat laboral, però la feminització de la força laboral no es produeix de forma igualitària en totes les ocupacions. Existeix un fenomen de segregació que fa que les dones es concentrin en determinats sectors, sobretot en el sector dels serveis i en llocs administratius de la indústria. Aquesta segregació afecta a les desigualtats salarials, ja que són llocs habitualment amb menys prestigi i, per tant, tenen menys valor en el mercat laboral. Així, sovint ens trobem amb diferents situacions pel que fa al treball remunerat, mentre el percentatge d'atur dels homes ha disminuït de forma molt rellevant, el percentatge de dones en atur ha seguit feblement aque-

ta evolució. **Aquest fet també és dona en la ciutat de Terrassa que fent una lectura de l'evolució de l'atur podem observar que el 1.993 l'atur registrat femení era de 5.672 i el masculí 4.827 i en el 2.000 hi ha 3.842 dones en atur mentre que els homes la xifra es situa en 2.032.**

Un dels principals impediments que té la dona en el seu desenvolupament professional és la formació. Aquest aspecte té una incidència molt important en el món laboral i les dones que han de conciliar la vida laboral i la vida professional es troben en desavantatge perquè en general, la implicació dels homes en les tasques domèstiques és insuficient i frena la possibilitat d'una formació continuada que afavoreixi la seva evolució professional o una formació que la prepari per optar en igualtat de condicions a la demanda actual del mercat remunerat.

La integració de la igualtat d'oportunitats en les polítiques generals d'ocupació i formació han de marcar un camí en el futur per a la contribució d'una societat més solidària, més democràtica i més moderna amb unes condicions per al desenvolupament personal i professional dels homes i les dones. ■

Amparo Villar
Cap del Servei de Promoció de la Dona
Ajuntament de Terrassa

CAL UN CANVI DE MENTALITAT EMPRESARIAL

Fa pocs dies llegíem als diaris que la Confederació de Consumidors i Usuaris (CECU) ha realitzat un estudi analitzant un total de 7.009 anuncis d'ofertes de treball amb el resultat que més de la meitat d'aquestes ofertes eren sexistes i no especificàvem el nom de l'empresa que necessitava candidats o candidates. Aquesta dada mostra que encara hi ha al nostre país comportaments restrictius a l'hora de contractar dones per a determinats treballs. Tot i així, les coses han millorat molt en els darrers anys

L'Ajuntament de Barcelona, mitjançant l'empresa municipal Barcelona Activa, s'ha marcat com a objectiu estratègic que les dones de la nostra ciutat assolixin la taxa d'ocupació mitjana de la Unió Europea, encara quatre punts per sobre de la nostra. L'atur femení a la ciutat de Barcelona s'ha reduït espectacularment en els últims anys, però encara les diferències entre taxes d'ocupació masculines i femenines són grans. Aquestes diferències només podran desaparèixer en gran mesura augmentant la participació femenina al mercat de treball i també quan els comportaments que assenyalàvem al primer paràgraf no es produeixin per part de les empreses. Aquest és el motiu que durant els primers nou mesos d'aquest any hagin participat prop de 20.000 dones als diversos programes de Barcelona Activa amb l'objectiu de millorar la seva posició enfront del treball, ja sigui per compte propi o d'altri. Aquesta xifra significa que el 53% de les persones participants als dife-

rents programes del Servei per a l'Ocupació, Servei d'Atenció als Emprenedors i Emprenedores i del Servei de Cooperació amb les PIMES, han estat dones. Pensem que es tracta d'una dada molt significativa que mostra el desig de les dones d'accedir al mercat de treball superant els possibles obstacles i amb un fort esperit emprenedor.

Els eixos que vertebraven aquests programes són, en la línia de les directrius europees respecte a polítiques de recolçament de la igualtat d'oportunitats, la formació en nous perfils de treball relacionats amb activitats emergents, l'accés a noves tecnologies de la informació, la difusió de la cultura emprenedora i, sobretot, el disseny d'un itinerari personalitzat que permeti les dones superar les carències formatives i enfrontar-se al mercat de treball amb possibilitats reals d'èxit.

Però Barcelona Activa no oblidava que l'accés de les dones al mercat de treball requereix també un canvi de mentalitat empresarial. És per això que molts d'aquests

programes inclouen la presència i cooperació d'empreses de la nostra ciutat amb l'objectiu que s'impliquin en les diverses actuacions envers les dones i es modifiquin algunes actituds i comportaments tradicionals que no faciliten el canvi social. Tenim clar que no serà possible una igualtat d'oportunitats real al món laboral mentre la societat en general no sàpiga apreciar el valor del treball que realitzen les dones. ■

Sara Berbel Sánchez

Cap del Centre de Serveis
Eixample-Sarrià-ST.Gervasi de
Barcelona Activa

D'úters caiguts i altres vagues

Per **Montserrat Carreras**

Tot heroi té el seu punt feble i fins i tot el senyor més assenyat és traït en algun moment per l'inconscient. I en alguna ocasió, pot ser víctima d'un vessament cerebral de testosterona. A tots aquells que demostren públicament haver patit tan greu afecció, volem dedicar aquestes línies, que mostren que no estan sols.

No està sol, encara que ningú gosi confessar-ho. Lorenzo Bernaldo de Quirós és un dels ideòlegs del liberalisme econòmic que regna als nostres dies, el qual ha inspirat i argumentat la proposta del Cercle d'Empresaris respecte a què les dones paguin per tenir fills. Disbarat tan gran fa pensar i tremolar. Fins a quin punt intermig deuen voler arribar els empresaris per atrevir-se a dir-la tan grossa: ja se sap que la tècnica del globus sonda consisteix en vessar-la molt per després quedar-se a mig camí... i que encara et donin les gràcies! Aquesta nova genialitat ultraliberal és pluja que cau sobre mullat perquè vegem com està el pati. Poc més de la tercera part de les dones formen part de l'anome-

nada població activa. L'atur femení és més del doble que la taxa d'atur masculí. La sobrecàrrega de treball no remunerat obliga a moltes dones a treballar fora de casa només a temps parcial, amb la qual cosa, els seus ingressos es redueixen encara més i les possibilitats de cotitzar el temps suficient per tenir dret a una pensió de jubilació, també. Les pensions de viduitat estan molt per sota del salari mínim interprofessional, el qual, tot sigui dit, està sota terra. A les dones de més de 35 anys, que han tingut menys accés a la formació, promocionar-se laboralment els ha resultat especialment costós en esforç, temps i diners, però benvinguda sigui la formació contínua que ens permet aconseguir acumular tres vegades més de títols que els companys masculins, els quals, en llocs de responsabilitat similar, compten amb nòmines sensiblement més elevades.

Espanya inverteix la setena part que els seus socis europeus en ajuts a la família. Les espanyoles són les dones amb més estrès d'Europa i les treballadores de renda baixa tenen més problemes de salut i una esperança de vida 7 i 8 anys menor. I no segueixo per raons d'espai. No és d'estranyar que Espanya tingui també la menor taxa de natalitat de la UE, però és al Govern, no als empresaris, a qui correspon intervenir al respecte. No solament és èticament reprovable, també és il·legal, interferir en la vida privada —i què hi ha més privat que la reproducció?— d'aquelles persones amb les que existeix una relació laboral. Però si això no és prou gros, cal que recordem que amb l'actual legislació a la mà, la baixa per maternitat té cost zero per a l'empresa. De què van, doncs?

Com acostuma a passar en aquests casos, el Sr. Azpilicueta, president del Cercle, s'ha afanyat a aclarir que l'escàndol ha estat causat perquè la societat no ha entès la seva proposta. Francament, jo no tinc cap inconvenient en reconèixer que no entenc que se'ns proposi pagar un impost pel fet de tenir ovaris, encara que només sigui fins arribar a la data de caducitat —56 anys segons els seus càlculs— moment a partir del qual ja podrem començar a gaudir d'una ben merescuda i millor pagada jubilació, com totes sabem.

Vénen arcades de veure'ns reivindicant, al segle XXI, les mateixes coses que les nostres rebesàvies reivindicaven al XIX. A saber, entre altres coses, que la femella humana no té la facultat d'autoprenyar-se sense col·laboració masculina. Però a dia d'avui, malgrat els avenços biomèdics, les dones som encara les que hem de gestar i parir els fills; i si la reproducció humana ha de pagar peatge, hauríem de ser nosaltres les qui el cobréssim, no a l'inrevés. Com a bona catalana que sóc, si a sobre s'ha de pagar —encara més!— jo em declaro ara mateix en vaga d'úter caigut. ■

Gata Lina & cia

Gemma

Segle XX : La irrupció de les dones en l'àmbit públic

Meritxell Benedí

1902 Austràlia concedeix el dret a vot a les dones blanques

1910 El moviment sufragista d'Anglaterra, de la mà d'Emmeline Pankhurst, radicalitza les seves posicions

1914-18 La Gran Guerra porta les dones a organitzar-se al voltant del moviment pacifista: Congrés Internacional de Pau a l'Haia

1923 Alexandra Kollontai, primera dona en formar part del sòviet de Sant Petersburg. La URSS crearà, durant els primers anys de la seva existència, la legislació més favorable a les dones que hi havia en aquell moment: avortament lliure i gratuït, menjadors socials, escoles, bugaderies, lleis pel que ara anomenem "parelles de fet"

1929 Virginia Woolf publica *Una cambra pròpia*, en la que posa de manifest la necessitat d'independència per assolir la igualtat

1932 A Espanya, i en el marc de la Segona República (14/4/1931), es concedeix a les dones el dret a vot. També en aquest marc polític, es legalitza el divorci i el dret a l'avortament (Generalitat de Catalunya)

1936-39 La Guerra Civil implica, a la rereguarda

republicana, l'accés en massa de les dones a l'espai públic i al mercat laboral, fins a sostenir l'economia d'un país en guerra

1939-45 La Segona Guerra Mundial porta les dones dels països participants a accedir massivament al mercat laboral, espai que no abandonaran completament amb la fi de les hostilitats

1949-63 Simone de Beauvoir publica *El segon sexe*, i Betty Friedan *La mística de la Feminitat*, obres que marquen l'inici del Feminisme de Segona Onada, aquell que reivindica les transformacions (la igualtat), no només en l'espai públic/polític, sinó també en l'espai privat/domèstic

1968 El maig del 68, símbol de l'alliberament sexual i gràcies a fets com la comercialització de la píndola anticonceptiva o la planificació familiar, porta les dones a la redefinició/reapropiació del cos, sobre el que reclamen el poder de decisió

1970 Judy Chicago crea la instal·lació *Dinner Party*, que marca, juntament amb les obres de Martha Rosler, l'inici de l'art feminista. Contemporàniament, Joan Scott crea la categoria de "gènere", que introdueix la "cultura" i no la "biologia" com a factors que diferencien els sexes

1976 Primeres Jornades Catalanes de la Dona, organitzades a Barcelona, pel moviment feminista de Catalunya, molt actiu i amb figures enormement representatives que provenen del món acadèmic, literari, polític...

1978 La Constitució espanyola d'aquest any reconeix el divorci i la igualtat de drets entre homes i dones

1980-90 Anys d'accés en massa de les dones a l'educació superior i a la feina remunerada. Accés, però, que no representa, de fet, una veritable transformació de rols; apareix la *superwoman*: dona, mare, treballadora, psicòloga, cuinera, amant, pedagoga, amiga...

1995 Conferència Internacional de les Dones de Beijing

dones

Butlleta de Subscripció

Desitjo subscriure'm a la revista DONES per tot l'any 2001 per un preu de 1.200 ptes.

Nom _____

Cognoms _____

Adreça _____

Població _____ Codi postal _____

Telèfon _____

Adreça electrònica _____

Forma de pagament mitjançant rebut domiciliat al meu compte

núm. _____

del banc o caixa _____

o bé taló nominatiu que trameto junt a la present a l'Associació de Dones

Periodistes de Catalunya, Rbla de Catalunya, 10, 3r. 08007 Barcelona

Ens podeu tornar aquesta butlleta per correu postal, per fax al núm **93 317 83 86**

O bé per correu electrònic, **adpc@adpc.org**

L'Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC), presenta el projecte d'edició d'una revista adreçada a les dones professionals de tots els camps, des de la perspectiva i la competència que ens atorga pertànyer al sector comunicatiu.

L'ADPC, que havia editat una revista trimestral durant els primers anys de funcionament de l'Associació, vol reprendre ara aquesta iniciativa, però des d'un plantejament més ampli.

En aquest moments l'ADPC compta amb la il·lusió necessària, amb abundós capital humà i el cabal d'idees requerit per dur a terme un projecte de revista més ambiciós i estable del que fins ara ha pogut endegar.

Els canvis recents que les dones estan protagonitzant en l'àmbit públic, això és, en el camp laboral, polític, empresarial i professional i les conseqüents repercussions que aquests canvis generen en l'àmbit privat, constitueixen un nou paisatge que fins ara no ha estat explorat pels mitjans de comunicació de manera oberta i progressista.

La veu i la competència professional de les dones periodistes és necessària i adient per posar sobre la taula tot un seguit de temes i aspectes que els grans mitjans de comunicació —amb la seva visió androcèntrica de la realitat— mai no contemplaran. L'ADPC proposa "una nova mirada" a la realitat social de les dones que exerceixen les seves responsabilitats en el món professional i a les problemàtiques, contradiccions i satisfaccions que aquesta via d'autonomia personal comporta.

Els objectius de la revista **DONES** són:

- Aportar informació sobre el món professional i laboral de les dones per donar idea de la transformació social i econòmica que protagonitzen
- Fer una lectura crítica però optimista dels canvis socials que les dones estan portant a terme
- Informar sobre les polítiques socials de gènere que s'arbitren per part de les diverses administracions